

Várvidéki kalandozások

Kastélyok, várak, sziklák, kövek, vízesések, zene és bor.

Ausztriai kalandozások 1. Burgenland

2019. szeptember 25-29.

A CsMKE 2019 évi őszi tanulmányútja ismét igen gazdag programmal várta a vállalkozó kedvű utasokat. A változatosan összeállított programban bőségesen szerepeltek természeti szépségek, kulturális látnivalók és igazi különlegességek is.

Burgenland egykori magyar vármegyék /Moson, Sopron és Vas vármegyék /nyugati részeinek összeolvasztásából jött létre az I. Világháború utáni rendezés során. Ennek egyik fontos praktikus célja volt, hogy a túlnyomórészt magas hegyekkel ellátott kis országnak legyen egy olyan területe is, amely alkalmas a mezőgazdasági tevékenysége, az ország éllelmiszerral való ellátására és ezzel a status quo hosszútávú fenntartására, a stabilitásra. Nem véletlen a Várvidék elnevezés, valóban egymást érik a kisebb- nagyobb várak, kastélyok, amelyek a történetük során sok szállal kötődtek a magyar és az osztrák történelemhez egyaránt. Ma is egykori tulajdonosaik neve után hívjuk ezeket a történelmi épületeket Esterházy-, Batthyány-, Nádasdy- vagy Kanizsai- kastélynak, várnak.

Fertőd, Nagycenk

Első napunk az Esterházy család fertődi kastélyában kezdődött. Utastársaink többsége persze nem először járt itt, de mindenki talált újdonságot is. Kedves és felkészült idegenvezető kalauzolt bennünket a szépség birodalmában, sokadszorra is élmény volt látni a mindig felénk forduló festett lovakat, vagy a végtelen tükörfolyosót, ahol az ügyesen felrakott tükrök egymást szinte végtelen sorban megsokszorozzák. Mindenkit lenyűgözött a gyönyörű díszterem, a koncertekre rendszeresen használt zeneterem, a kínai stílusú szobák, a rengeteg műtárgy: képek, porcelán tárgyak, kályhák, bútorok. A kastélyban és környezetében folyamatosan végzik a feltárásokat, az eddig még elzárt részek felújítását és bemutatását. A már csodásan megszépített és folyamatosan karbantartott termék, épületrészek mellett újdonság volt egy olyan termet látni, ahol a falakon a szakszerűen elvégzett feltárások módszerét mutatták be kis részleteken keresztül. Egyúttal látható volt az is, hogy a szakemberek milyen nehéz döntés előtt állnak akkor, amikor egy helyiség falain egyszerre találják meg különböző korok alkotásainak maradványait. Ilyenkor dönteni kell: melyiket mutassák be teljes szépségében? Vagy esetleg több részletből álló „mozaik” legyen látható? Újdonság volt a közelmúltban rekonstruált, 8000 tő rózsával beültetett gyönyörű rózsakert is, benne a 220 méter hosszú, futórózsákkal befuttatott, kereszt alakú lugas, közepén a pagodaszerű pavilonnal.

Ezután ismét egy történelmi jelentőségű család, a Széchenyi otthonát látogattuk meg. A nagycenki kastély egy részét már a közelmúltban felújították, nagyobb része azonban egy kissé elhagyatott benyomást kelt. Örömmel hallottuk, hogy hamarosan elkezdődik a teljes, nagyvonalú felújítás, amely látványosabb, gazdagabb kiállításban mutatja be a jelentős család történetét. A kastély muzeológus munkatársa kísért bennünket a család Mauzóleumába, amely a falu temetőjében lévő templom alatt helyezkedik el. Hatalmas tárgyi tudásával lenyűgözte csoportunkat, miközben a legnagyobb magyar családjáról mesélt ezen a történelmi zárandokhelyen.

Eisenstadt

Soproni szállásunkról a második napon Burgenland tartományi fővárosába, Eisenstadtba /Kismarton/ indultunk, nem is akármilyen kezdéssel. A reggeli csepergő eső után az országhatár körül hamarosan megjelent a nap is, mégpedig egy jelentős méretű szépséges szivárvány kíséretében. Mi ezt jó jelnek vettük utunk további részére, és mint később kiderült, a szivárvány ígérete igaz lett.

Eisenstadt neve az egykori virágzó vaskereskedelemre utal. Később azonban más területek kerültek előtérbe: a zene, a kultúra, a hercegségi központ lett a kellemes kisváros fő profilja. Haydn városaként is emlegetik. A híres kastély eredetije a középkorban a Kanizsai családé volt. 1622-ben került az Esterházy család tulajdonába. A kiterjedt főnemesi család tagjai folyamatosan bővítették, szépítették a kastélyt. Korábbi kevésbé komfortos váraik helyett egy kényelmes, a rangos családhoz méltó lakhelyet, reprezentációs központot építettek ki. Különösen az alapító Miklós nádor, Esterházy Pál herceg, a nagy tiszteletnek örvendő polihisztor /ismert barokk költő és az európai zenetörténetben is elismert barokk zeneszerző, kórus-és zenekarvezető, a Harmonia Caelestis címmel kiadott kantáta gyűjtemény komponistája/ és herceg „Fényes Miklós”, /a „pompakedvelő” ragadványnévvel ismert, a fertői kastély építtetője/ tett sokat a fényűző központ kiépítéséért. A főúri udvartartás köré fokozatosan szabad királyi város épült. A szabályos négyzet alaprajzú kastély épület külső képéhez hozzátartoznak a magyar történelem fő alakjait ábrázoló domborművek, középen az Esterházy család két jeles dinasztia-alapító személye: Miklós és Pál. Az épület szellemi központja a nagyterem, amely később a Haydn terem nevet kapta. A gazdagon díszített jó akusztikájú teremben ismerősként fedezzük fel a magyar történelem nagy alakjainak ábrázolását egészen Árpád vezértől a 19. századi kiválóságokig. A lenyűgöző helyiség akusztikáját rendszeresen koncerteken élvezheti a közönség. Mi is kaptunk egy kis ízelítőt Haydn zenéjéből. Ezután körbejártuk a csodálatos bútorokkal, gyönyörű tapétákkal, értékes műtárgyakkal díszített a hercegi-és hercegnői lakosztályokat. Gyakran keleties stílusú szobák követték egymás, sokszor találkoztunk a történelmi család jeles tagjainak vagy vendégeinek portréival is, például Sissi vagy Mária Terézia képével. Rendhagyó volt az ilyen kastélytúrák szokásához képest, hogy egészen közelről bemutatták a kiszolgáló személyzet, a cselédség szobáit az előkészítő helyiségeket, raktárakat, gardróbokat, a „hátsó lépcsőket.”

A kastély legújabb kiállítása az utolsó Esterházy herceg, V. Pál feleségéről, Melinda Esterházyról készült, néhány évvel halála után. Melinda Ottrubay néven polgári családban született, sikeres balett-tanulmányok után évekig a Budapesti Operaház vezető balett-táncosa volt, elsőként nyerte el a primabalerina assoluta címet. A herceggel történt házasságkötésük után feladta karrierjét. Férjét a háború után bebörtönözték, magyarországi vagyonától megfosztották, 1956-ban szabadult ki. Ezután Svájcban éltek és az Eisenstadtban élő rokonaikkal együtt működtették a család ausztriai vagyonát, a hercegné férje halála után már egyre önállóbban. Ennek a szép és tartalmas életnek állít emléket a kastélyban készült látványos kiállítás. A hercegné életéről szóló könyv magyarul is megjelent Griff és rózsza címen, amely az Esterházy család történelmi címerére utal. Idegenvezetőnk egy Bécsben, osztrák családban született hölgy volt, aki mint elmondta, magyar nagymamájától kapott egy szép ajándékot: a magyar nyelvet, amit ily módon használ a munkájában, igazi odaadó szeretettel, empátiával és persze minden részletre kiterjedő tudással.

Az épület után körbe sétáltuk a hatalmas parkot a Leopoldina emléktemplommal, benne a hercegnőről készült hófehér Canova-szoborral, a dísztóval, a télikerttel és az egyéb épületekkel. Meglátogattuk Haydn lakóházát, a család temetkezési helyét a Ferences templomban, a város Dorffmaister freskóival díszített robusztus székesegyházát és a

meghökkenítő Hegyi templomot is, amelyet Haydn templomnak is hívnak, mivel ott nyugszik a város zeneköltője. A hangulatos sétálóutcán kitűnő Esterházy tortaszeletet kóstoltunk.

Myra vízesések -Steinwandklamm szurdok

A délután folyamán a közeli hegyek természeti szépségeivel ismerkedtünk. A Myra - vízesések /Myrafalle/ és a környék legvadregényesebb szurdoka, a Steinwandklamm várt bennünket.

A Myra-vízesések nevében nem véletlen a többes szám: valójában ez több száz méter hosszú kisebb-nagyobb vízesések sorozatából, zúgókból álló szurdok hatalmas sziklahasadékok között. A vízesések fölé, köré már a 20. század elején kiépítettek egy jól járható fából készült út-és lépcső rendszert. Aki legyőzi a meglehetősen jelentékeny szintkülönbséget, jutalmul egy békés tónál találja magát, mellette remek kávé és egyebeket kínáló pihenő helyel.

A pihenő után a Steinwandklamba /Kőfal-hasadék/ először le kellett ereszkednünk egy kényelmes lejtésű erdei úton. A szurdok mélyéről viszont igen meredek utakon, lépcsőkön, magas hidakon, olykor létrákon a patak szeszélyes vonalát követve lehetett felkapaszkodni a kiindulási pontra. Közben barlangok is utunkba kerültek, legnagyobb köztük a Töröklyuk nevű, amelynek 20 méteres sötét folyosója után kiérve lélegzetelállító kilátást kaptunk ajándékba. Amikor visszaértünk a fennsíkra, lábunk alatt kiterjedt őszi kikericsmezők terültek el, a kora esti fényekben pedig teljes pompájában magasodott előttünk a Schneeberg hegység gyönyörű vonulata, felső részét fehér sziklák, vagy talán már - nevéhez illően a korai hó tette fehérré ...

Doborján /Raiding/

A magyar határtól alig húsz kilométerre, a Doborján patak partján található a kis falu, ahol Liszt Ferenc született. A falu magyar neve is Doborján, németül Raidingnak nevezik. A falu a 17. századtól az Esterházy család birtoka volt, mint annyi más ezen a környéken. A hajdanvolt kastély része volt az egykori tiszttartó háza, amely Liszt Ferenc szülőháza lett. Eredeti vagy másolt tárgyak láthatók itt, például a zeneszerző keresztelő medencéje, aminek eredetije a szomszédos falu, Lók templomában található. Doborjánnak akkor még nem volt saját temploma. A múzeumban sok szép tablóval, modern technikai megoldásokkal mutatják be a mester életútját. Láthatjuk szeretett zongoráját, ruháit, tanulmányozhatjuk a családfáját és életének fontos szereplőit: szüleit, magánéletének és zeneszerzői munkásságának társait, barátait. Térképeken láthatjuk diadalmas koncertkörútjait, európai hódításait. A gondos utókor a kicsi faluban modern koncerttermet épített a szülőház mellé, olyan technikai háttérrel, ahol magas színvonalú hangfelvételek készíthetők. A teremben évente rendeznek Liszt-fesztivált, koncerteket. Sétánk végén egy itt készített zongoradarab előadásába hallgathattunk bele, nemzetközi hírű művész tolmácsolásában a kitűnő akusztikájú teremben. Kísérőnk egy felkészült és kulturált fiatalember volt, természetesen magyar nyelven. A földszinten található gazdag kínálatú ajándékboltban válogathattunk a zeneszerzőhöz kötődő ajándékok, emléktárgyak között.

Léka /Lockenhaus/ Rittenburg

Ausztria egyetlen lovagi vára, ezt a megnevezést szívesen használják ma is. A Kőszegi hegység nyugati oldalán, az Írottó lábánál a magyar határ közelében fekvő vár története fordulatos, és legendákkal teli. A nyugati végek legrégebbi kővára egy magaslaton áll a Gyöngyös-patak festői völgyében, a 13. században épült. Már IV. Béla okleveleiben is feltűnt a neve, a mai várat több részletben, több tulajdonos alakította mai formájára. Tulajdonosai

királyok, nemesi családok voltak. 1968-tól Anton Keller és felesége, az író-tudós házaspár vette meg és sokat tett a hatalmas épületegyüttes megmentéséért. Ma az általuk létrehozott alapítvány működteti a vár összes egységét. Az alsóvárban tavasztól őszi szálloda üzemel étteremmel, a régi lovagtermet koncertek, rendezvények tartására használják.

Láthatunk benne hatalmas füstös konyhát a hozzá való számtalan eszközzel, várbörtönt, kínzókamrát, várkápolnát. A vár legszebb része az eredeti formájában felújított gótikus keresztboltozatos lovagterem, de látványosak az épületrészeket összekötő lépcsők, kapuk, átjárók, a hatalmas tornyok, színes ablaktáblák. A vastag és hideg falak egy zord és kemény élet nyomait őrzik, itt rekedt a középkor szelleme. A felső udvarban látható az eredetileg több száz méter mély kút / ma már csak 80 méter/, amelybe a beelöttyintett víz pontosan 8 másodperc alatt ér le. / Idegenvezetőnk segítségével ellenőriztük, számoltuk.../ A kápolna ablakmélyedéseiben Burgenland legrégebbi freskói láthatók, tornya kilátóként működik gyönyörű körpanorámával.

A vár legrejtélyesebb része azonban a kultusz-terem, amelynek falai bizonyítottan a 13. századból származnak. A 4x10 méteres földalatti csarnok egyetlen fényforrása egy 75 centiméter átmérőjű nyílás a mennyezet közepén. Pontosán a nyílás alatt találtak egy mélyedést, amelyben feltételezhetően az év egy meghatározott napján egy bizonyos csillagkép világított be a szűk mennyezeti nyíláson, ami aztán a mélyedésben lévő vízben csillant meg. A termet faragott kőkövekkel bélelték. Felkészült idegenvezetőnk elmondta, hogy az újabb kutatások szerint a terem mostanra bizonyítottan a középkori templomos lovagok titkos és rendszeres találkozóhelye volt. A lovagok a terembe bejutáshoz a már említett mennyezeti kerek nyílást használták, amelynek külső bejárata a felső várudvarban helyezkedik el. Kísérőnk rengeteg érdekességet mesélt a titokzatos és misztikus társaság szokásairól, történetükről. Írásos emlékek alapján tudjuk, hogy a gyönyörű lovagteremben még a középkorban történt egy kegyetlen mészárlás, amikor a templomos lovagokat ellenségeik halomra ölték. A legenda szerint a terem padlóján, falain még évszázadok múlva is láthatók voltak a vérnyomok. A társaság persze újraszerveződött, és a legkülönösebb az, hogy a mai napig léteznek és találkoznak évente több alkalommal a misztikus kultusz-teremben!

A várnak fontos szerepe van a környéken élő denevérek élete szempontjából, itt él Kelet-Európa egyik legnagyobb denevér kolóniája. A hatalmas várban gyűlik össze a 6-800 egyed a szaporodás idejére, utána létszámuk átlagosan megduplázódik. A hímek ezután az Írott-kő erdeiben, a női egyedek pedig a lékai vár egyik általuk kiválasztott padlásán telepednek le. /Mindig ugyanazon, hűséges vendégek.../ Télen barlangokat keresnek főleg az Alpok keleti hegyeiben, olyan helyet, ami nedves és nem hideg. A nulla fok alatti hőmérséklet számukra már veszélyesen hideg lenne. A következő tavasszal pedig folytatódik a körforgás... A denevérekről, mint a vár visszatérő lakóiról egy új kiállítást készítettek a látogatók számára, amelyben bemutatják szokatlan életmódjukat, szokásaikat és azt, hogy nincs miért félni tőlük. A gyerekek kedves és barátságos képekkel, filmekkel, tárgyak segítségével ismerkednek a kevésbé ismert és sok hamis legendát felidéző állatokkal.

Idegenvezetőnk hatalmas tudású magyar hölgy, Radák Dóra volt. Kedvesen és érdekesen mesélte el a várhoz kapcsolódó rengeteg történetet, érdekességet. A templomos lovagokról és a denevérekről pedig valóságos egyetemi előadást hallottunk Tőle, ahogy azt el is mondtuk Neki. Aki arra jár, keresse név szerint a várban, érdemes a segítségével felfedezni a rendkívül érdekes vár titkait!

Fraknó vára

Fraknó a tartomány legszebb és legnagyobb fellegráa a Rozália-hegység keleti oldalán 500 méter magas dolomit sziklán. Három díszes kapun, az utolsónál az Esterházy-címer és 1706 óta egy kitömött egyiptomi krokodil alatt jutunk be a vár központjába, a belső udvarba. Az udvarban Esterházy Pál herceg idealizált, szép barokk lovasszobra áll, az épület falait a barokk falfestészet motívumai díszítik. A várkastély részében megtekinthettünk számos törökkori emléket, hatalmas török sátrat, a falakon nagyméretű csataképeket, a vezekényi csatában elesett négy Esterházy fiú életnagyságú képeit. /Az egyesületi kirándulás törzs-tagjaival néhány éve meglátogattuk a vezekényi csata helyszínét Nyugat-Szlovákiában, Nyitra közelében, egy mezőgazdaságilag művelt terület közepében, földúton megközelítve, az elesett magyar védők, köztük az említett Esterházy-fiúk emlékművét megkoszorúzva./ A Vár családi galériái az ősök portréit őrzik. Egyik leggazdagabb gyűjteménye a hatalmas, 230 éves, eredeti darabokat tartalmazó fegyvertár: a 30 éves háború porosz ágyúí, lövegei, kőgolyóbisai, a puska malmok és egyéb tárgyak sokasága, valóban seregnyi mennyiségekkel. Ugyancsak gazdag gyűjtemény van a Napóleon korszak fegyvereiből: puskái, kézi fegyverei, egyenruhái több termet megtöltenek. Látványos a harci zászlók gyűjteménye ,köztük van a legrégebbi magyar koronázási zászló.

Láthattuk a hatalmas pékműhelyt: az óriási várnak rengeteg lakóját: urakat és szolgálókat láttak el innen élelemmel. A hatalmas dagasztó kád mellett terebélyes kemence, számtalan sütőlapát, dagasztótálak , cserépkorsók sorakoztak. A konyha nyitott tűzhelyének hatalmas kürtője alatt forgatható nyárs és számtalan sütő-főző edény. Mutattak egy kisméretű konyhai tárgyat, melynek neve: „hideg reszkető édes színes kocsonyának való edény”. Ma egyszerűen pudingformának mondanánk... Az épület emeletei között használtuk a tekergő grádicsot /csigalépcső./ A vár egyik vonzerejét, a híres Esterházy kincstár félezer kiállítási tárgyát akkor éppen nem lehetett látogatni, így csak képekről láthattunk csodaszép és igen értékes darabjait. A műkincsek gyakran szerepelnek kiállításokon, most éppen New Yorkban, a Metropolitan Múzeumban szerepel a gyűjtemény néhány jeles darabja. Különlegesen szép a dúsan díszített barokk kastélykápolna amelyet még Esterházy Miklós épített 1642-ben. Mi a család másik kiválóságának, Esterházy Pál zeneszerzőnek híres művéből, a Harmonia Celestisből hallgathattunk meg egy részletet a kiváló akusztikájú kápolnában.

A fraknói várban is látható egy igen látványosan felépített 142 méter mély, kitűnően visszhangzó török kút. A lékai várhoz hasonlóan 8 másodperc alatt ér a kút fenekére a mélységet tesztelő víz... Az épület bemutatásában ismét nagy szerepe volt a kiváló, Magyarországról odaköltözött hölgynek, aki nagy szeretettel, tökéletes tárgyi tudással, rendkívül jó humorral és nagy mesélőkedvvel vezette csoportunkat. Bőségesen ellátott bennünket a témához tartozó történelmi pletykákkal is...

A fraknói vár megtekintése után meglátogattuk a falu másik oldalán elhelyezkedő Rozália-kápolnát, amely a Rozália hegység legmagasabb pontjára épült 1666-ban. A környék lakói ide menekültek a pestis járvány elől, de a magányos épület létrejöttének rejtélyét egy eléggé véres történelmi legenda is színezi... / Google: Rozália kápolna, Fraknó/. A magaslatról remek kilátás mutatkozott a Fertő-tó partjaira.

Fertőrákos

A Fertőrákosi Kőfejtő és Barlangszínház különleges együttese 2001 óta az UNESCO világörökség része a természeti, civilizációs és kulturális értékei okán. A terület bejárásával évmilliókat utazhatunk az időben, megismerhetjük a mai táj természeti arculatát, benne az emberi civilizáció kézjegyével. A kőfejtő felső részén körbefutó tanösvény bemutatja a hajdani kőfejtőt, a növény-és állatfajok fontosabb élőhelyeit. Kísérőnk beszélt a Páneurópai Piknik itteni eseményeiről, láthattuk az ezt megörökítő emlékoszlopot, /alkotója Gabriella von Habsburg/, az esemény latin nyelvű jelszavával, magyar fordításban: A szükséges dolgokban egység - a kétésekben szabadság - de mindenben szeretet. Megtudtuk, hogy régebben sok filmet forgattak itt, köztük legismertebb A kőszívű ember fiai. Témaparkban láthattuk a közéleti és őslénytani értékeket, az őstengerben „lelelésző” tengeri tehenet, a fejünk fölé akasztott ősbálna, ősdelfin és az őscápa hatalmas, életnagyságú modelljeit. Filmen mutatták be például a 607 ezer tonna kifejtett kötőanyag sorsát: a lajta mészkövet rengeteg épületbe építették be Bécsben, Budapesten, Pozsonyban és sok más városban. 1970 óta népszerű Barlangszínház működik a hatalmas csarnokok egyikében. Mindentudó kalauzunk egy kedves hölgy, aki a Soproni Petőfi Színház és a Fertőrákosi Barlangszínház szervező munkatársa is, így első kézből kaptuk meg a színházról szóló információkat. Elkísért bennünket a barlangszínház nemrégiben elkészült kifogástalan, modern öltözőihez, próbatermeihez, és rengeteg „titkos” információt osztott meg velünk az ott fellépő hírességekről, és a népszerű nyári előadásokról.

A faluból kényelmes kisvonattal utaztunk a magyar-osztrák határ vonalára, ahol a titokzatos Mithras-szentélyt /**Mithraeum**/ tekintettük meg. Titokzatosságát növeli, hogy mivel ténylegesen a határ vonalától néhány méterre helyezkedik el, /akkor vasfüggönynek, vagy hivatalosan műszaki határárnak hívták/ ezért 1990 előtt még a régész szakemberek számára is tilos volt a látogatása! A Mithras istenségre vonatkozó ismereteink hat évezredre vezethetők vissza! Misztériumvallás volt, így csak a beavatottak tudhattak róla, a kívülállók számára titokban kellett tartani. Az ősi kultusz az indek és az irániak kettéválásakor két irányba fejlődött tovább. Az irániak a Zarathustra /Zoroaszter/, által alapított új vallásban, a mazdaizmusban vitték tovább Mithras kultuszát. A Római Birodalomban terjedt el nagy területen, Pannonia provinciában különösen népszerűvé vált. A szentélyt 1866-ban találták meg majd ideiglenesen épületet emeltek a föld alatt lévő szentély fölé. Ezután sokáig elhagyott volt, majd 1990 után tárták fel régészek szakszerű alaposítással. A sziklába faragott kultuskép eredeti, római kori, a szentély kiegészítő díszítményeinek eredetije a soproni múzeumban kapott elhelyezést. A kultuskép Mithrast ábrázolja, amikor megküzd ellenfelével, a sötétséget, terméketlenséget képviselő bikával és legyőzi. Mithras a fény, a bika a gonosz. Ekkor ér véget az asztrológiai bika kora /i. e. 2000/. A jelenet részesei a kutya, a kígyó és a skorpió is, mint Mithras segítői. Az ábrázolás kiegészül a Nap és a Hold képével. Mithras születésnapja a téli napforduló, az isten így kapcsolódik a világmindenséghez. A különleges emléket bemutató úr az eddigiekhez hasonlóan jól felkészült, mesélő kedvvel megáldott kísérő volt, aki aztán a kisvonal vezetését is jól kézben tartotta...

Délután a Bécsi-Alpok magashegyei vártak bennünket. A **Hohe Wand** /Magas Fal/ igazi alpesi hegység, Magyarországhoz a legközelebbi helyen, Bécsújhely közelében. Igazi családi pihenőhely : van benne állatpark és állatsimogató, rengeteg túraútvonal, kiépített különböző fokozatú vasalt sziklamászó útvonalak /klettersteig/, sárkányrepülő, ejtőernyősök és barlangászok számára kijelölt területek, vendéglátó-és szálláshelyek, és rengeteg egyedi látványosság.

Csoportunk a Naturpark Látogatóközpontjában kezdte az ismerkedés a hegyi világgal, miután a félelmetesen meredek szerpentineken, ámde csodás kilátópontokon keresztül feljutottunk a

Hohe Wand platójára, közel ezer méteres magasságba. Meglátogattuk az itt lévő idillikus vadasparkot és állatsimogatót, megismerkedtünk az okos tekintetű, hatalmas szemű hófehér lámákkal, majd kisebb hegyi túrára indultuk. A képeken látható, hogy milyen csodás kilátások tárultak elénk. Ezután következett a hely legnépszerűbb látnivalója, a Sky Walk nevű lebegő kilátóterasz. A függőleges sziklafal szélére telepített kilátó különleges „műsorral” köszöntött bennünket. Amikor felértünk a plató tetejére, az alattunk elterülő hatalmas, széles és hosszú völgy vastag fehér tejszínhab-paplanba burkolódzott. A nagy fehérségen kívül semmit nem láttunk. Az ott töltött 1 óra alatt szép lassan felemelkedett a pára-hab, egyre jobban láthatóvá váltak a földek zöld, sárga és barna sávjai, sorra megjelentek a völgyben lévő falvak, épületek, az utak hálózata. Mire bátran bevettük a félelmetesnek szánt égi kilátót, „páholyból” megfigyeltük a hegymászók technikáját, a pára újra elkezdett leszállni a hatalmas völgybe. A színdarab harmadik felvonása stílusosan visszatért az elsőhöz: újra fehérbe borította a tájat. Így ért véget a három felvonásos látványos színjáték...

Vár bennünket még néhány vár...

Az utolsó napon A Kőszegi-hegység nyugati lejtőjén épült hatalmas vár, **Városszalónak** megtekintésével kezdődött. Burgenland egyik legteljesebb állapotban megmaradt, igen változatos történetű, impozáns méretű vára. Tulajdonosai Mátyás királytól kezdve nemesi családok és királyok voltak. Leghírhedtebb gazdája Baumkircher András zsoldosvezér volt, aki kialakította mai formáját. Híres mondása: „Egy várat építettem az ördögnek, egy várost a világnak és egy kolostort a mennynek.” Utalás az azóta elpusztult pálos kolostorra és a ma is élő hangulatos, barátságos kisvárosra. Meg persze a hatalmas várra, amely a Fehér-patak magas völgye fölé épült, 12 téglapilléres, 15 méter magasságban átívelő, 70 méter hosszú híddal, amely ma már nyári színháznak ad mutatós hátteret. Belső tereiben kevés eredeti tárgy maradt fenn, ezért változatos célokra használják. Békekutató központ működik benn, amely a háborúk emlékére készített tartalmas kiállítást, de az épületekben láthatunk népművészeti kiállítást, modern művészeti galériát, az építő korabeli pénzverőjét és annak termékeit bemutató tárlatot. Persze rengetek korabeli bútor, festmény és iparművészeti tárgy kíséretében. Ahogy egy igazi várhoz illik, van itt várkapolna, lovagterem és hatalmas öregtorony, amely körpanorámás kilátóként működik. Jól áttekinthető innen a vonzó kis város, a környező hegyek távolabbi pontján pedig megláttuk Bernstein várát, amely utunk következő állomása lesz.

Bernstein /Borostyánkő/ az itt található zöldes-ezüstös nemes-szerpentinkőről, a jade egyik változatáról nevezetes. /Nevét a latin kígyó szóból eredeztetik a kígyóbőrre emlékeztető pikkelyes-foltos mintázata alapján./ Már az őskorban készítettek ebből tárgyakat a leletek alapján. A városka közepén található Sziklamúzeumban megtekinthetők egy valódi, már nem működő bánya járatai, sziklába vájt folyosórendszere. Mindez a kitermelt köveket és egész Ausztria kőzetfajtaikat bemutató igazán gazdag kiállítással kiegészítve. Külön figyelmet fordít a szerpentinkő feldolgozásának történetére. A múzeumot Otto Potsch szobrász hozta létre, aki évtizedek kísérletezése után a legszebb alkotásokat készítette az itt bányászott kövekből. A kisváros másik nevezetessége Bernstein vára /Almásy-vár/, amely ma magántulajdonban van és szállodaként működik. Ezért igen korlátozottan látogatható, de azt mindenképpen tudni kell róla, hogy itt született és nevelkedett Almásy László, a híres Afrika-kutató, a jól ismert „angol beteg”.

Utolsó várunk: **Németújvár /Güssing/**

A város Dél-Burgenland gazdasági és kulturális központja, járási székhely. A vár a város feletti vulkáni eredetű kúpon emelkedik az olasz bástyarendszerrel épült magyar végvár. A meredek kapaszkodón felérve többszörös erődrendszeren és kapukon átjutva érünk a széles várudvarba. A belső épületek inkább egy palota részeit idézik: díszes lépcsők, lakótorony, nagy területű lakóhelyiségek. Itt vármúzeumot alakítottak ki, ahol láthatunk vadászati- és bútorkiállítást, régi hangszerek gyűjteményét, köztük egy orgonát, amin Mozart is játszott. Fegyvertár, gótikus várkapolna és magas Öregtorony található az épületben. A természetes lovagteremben és az oda vezető lépcsőkön az ősök képtárát és rangos képgyűjteményt alakítottak ki. A Batthyány családot, mert a vár mindig a család tulajdonában állt, mint ahogy ma is. Folyamatosan végzik a felújítást erdőbirtokaik jövedelméből a tartomány támogatásával, de láthatóan bőven akad még tennivaló a hatalmas épületegyüttes karbantartásában. A turisták számára építettek egy elektromos siklót, a valóban magas és meredek hegy leküzdéséhez. Az Öregtorony kilátója pedig látványos körpanorámát mutat a környező szép tájra és a hangulatos kisvárosra, ahol a Batthyányak a szintén általuk épített Ferences kolostor kriptájában rendezte be családtagjaik végső nyughelyét.

Ezzel véget ért a Nagy Zsuzsanna és Oros Sándor által szervezett őszi túránk. Kísérő idegenvezetőnk Bíró Gábor középiskolai tanár és gyakorlott idegenvezető volt. Köszönet illeti a már többször emlegetett helyszíni idegenvezetőket is, mert szerencsénkre kivétel nélkül jól felkészülten, szórakoztató módon mutatták be a látnivalókat. Így váltak emlékezetessé az úton szerzett élmények, és még a szivárvány sem hazudott...

Rafai Mária